

ISPITNI
CENTAR
DRŽAVNO
TAKMIČENJE 2026.

AUTOR/AUTORKA TESTA _____

RECENZENT/RECENZENTKINJA _____

PODGORICA, _____ 20____ GODINE

1. Na teritoriji današnje Crne Gore otkriveno je više arheoloških nalazišta iz praistorije. Tvoj zadatak je: na praznim linijama iza navedenih arheoloških nalazišta lijeve kolone upiši početno slovo ispred naziva grada, sela i planine desne kolone da bi dobio tačnu lokaciju arheoloških nalazišta Crne Gore.

1) Crvena stijena c ,	a) Beranska kotlina
2) Spila d ,	b) kod Bijelog Polja
3) Vranjaj f ,	c) selo Petrovići
4) Koronina e ,	d) kod Perasta
5) Trnje b ,	e) kod Cetinja
6) Kremeštica a .	f) masiv Orjena

(5 bodova)

2. Narodi država drevnog antičkog Istoka vjerovali su u mnogoboštvo (politeizam). Tvoj zadatak je da odrediš u koja božanstva su vjerovali narodi drevnog Istoka.

Na praznim linijama iza naziva božanstva lijeve kolone upiši početno slovo ispred ponuđenog odgovora iz desne kolone da dobiješ tačan odgovor:

1) Ra d ,	a) bog neba Sumeraca, Asiraca i Vavilonaca
2) Oziris c ,	b) grčki bog rata
3) Zevs e ,	c) egipatski bog mrtvih
4) Ares b ,	d) egipatski bog Sunca
5) Jupiter g ,	e) vrhovni bog Grčke
6) Neptun f ,	f) rimski bog mora
7) Anu a .	g) vrhovni bog Rima

(6 bodova)

3. Iza naziva književnih, filozofskih i naučnih djela upiši na praznim linijama autore iz Grčke i Rima:

- Od osnivanja grada* **Tit Livije**,
- Istorija Peloponeskih ratova* **Tukidid**,
- Država* **Platon**,
- Antigona* **Sofokle**,
- Komentari o građanskom ratu* **Gaj Julije Cezar**.

(5 bodova)

4. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Godine **336.** (1) p.n.e. Aleksandar Makedonski naslijedio je svog oca Filipa II. Ubrzo je pokrenuo vojni pohod na Persiju. Godine 334. p.n.e. u bici na rijeci **Graniku** (2) Aleksandrova vojska je pobjedila persijsku vojsku čime je bila osvojena teritorija Male Azije. Godine 333. p.n.e. u bici kod **Isa** (3) ponovo je pobjedio Persijance. Nova bitka sa Persijom odigrala se 331. g.p.n.e. kod **Gaugamele** (4) čime je srušena persijska država. Aleksandar je poslije povratka iz Indije za prestonicu svoje velike države izabrao grad **Vavilon** (5).

(5 bodova)

5. Na praznim linijama upiši koja još tri slovenska naroda uz Poljake čine skupinu Zapadnih Slovena u vrijeme Velike seobe naroda?

- a) **Česi** ,
- b) **Slovaci** ,
- c) **Lužički Srbi** .

(3 boda)

6. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Rimski car Teodosije I podijelio je carstvo na istočno i zapadno **395.** (1) godine. Nakon propasti Zapadnog Rimskog Carstva, Istočno Rimsko Carstvo (Vizantija) nastavilo je da se razvija u narednim vjekovima. Najveći uspon Vizantija je doživjela za vladavine cara **Justinijana I** (2) koji je vladao u **VI** (3) vijeku. Godine **1453.** (4) padom Konstantinopolja (Carigrada) prestalo je da postoji vizantijsko carstvo.

(4 boda)

7. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Nakon kneza (arhonta) Petra, prvi pouzdaniji podaci o državi Duklji se povezuju sa vladavinom kneza Vladimira. Za vrijeme njegove vladavine došlo je do sukoba sa makedonskom državom na čijem čelu se nalazio vladar **Samuilo** (1). Godine **997.** (2) Samuilo je zaratio sa Dukljom nakon čega je knez Vladimir odveden u zarobljeništvo. Međutim, ubrzo je sklopljen brak između Vladimira i Samuilove kćerke **Kosare/Teodore** (3) nakon čega je Vladimir vraćen u Duklju. U međuvremenu je vizantijski car Vasilije II iz **Makdenoske** (4) dinastije porazio Samuilovu vojsku u bici na planini **Bjelasici** (5) 1014. godine. Ubrzo je Samuilo umro a borba za presto između njegovih naslednika omogućila je Vasiliju II da u potpunosti ovlada makedonskom državom. Knez Vladimir je pozvan na pregovore u grad **Prespu** (6) gdje je na prevaru ubijen po naređenju Ivana Vladislava (sinovca Samuilovog) 1016. godine. Ubrzo nakon toga i Duklja je potpala pod vlast Vizantije.

(6 bodova)

8. Na praznim linijama upiši imena vladara Engleske, Francuske i Njemačke koji su predvodili 1189. godine svoje vojske u Trećem krstaškom ratu?

- a) **Ričard I Lavlje Srce,**
- b) **Filip II Avgust ,**
- c) **Fridrih I Barbarosa.**

(3 boda)

9. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Srednjovjekovna država Bosna svoj najveći uspon doživjela je za vrijeme vladavine Tvrtka I Kotromanića. Tvrtko I je započeo vladavinu **1353.** (1) godine a okončao **1391.** (2) godine. Nakon smrti cara Dušana Nemanjića i opadanja moći srpske države Tvrtko I je iskoristio priliku da se **1377.** (3) godine proglasi kraljem Srbije i Bosne. Bosna je izgubila svoju samostalnost **1463.** (4) godine kada je pala pod vlast Turske.

(4 boda)

10. Na praznim linijama upiši vijek u kojem su sagrađeni neki poznati sakralni objekti sa teritorije današnje Crne Gore?

- a) katedrala Sv. Tripuna u Kotoru: **XII v.**,
- b) Husein-pašina džamija u Pljevljima: **XVI v.**,
- c) Manastir Morača: **XIII v.**,
- d) Manastir Piva: **XVI v.**,
- e) Starodoganjska džamija (Skender Čauševa) u Podgorici: **XV v.**

(5 bodova)

11. Na praznim linijama upiši autore navedenih književnih, filozofskih i naučnih djela iz vremena humanizma i renesanse:

- a) *Vladalac* **Nikolo Makijaveli**,
- b) *Kanconijer* **Frančesko Petrarka**,
- c) *Utopija* **Tomas Mor**,
- d) *O revolucijama (kruženjima) nebeskih tijela* **Nikola Kopernik**.

(4 boda)

12. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Vartolomejska noć se dogodila **1572.** (1) godine za vrijeme vladavine dinastije **Valoa** (2). Tada je u Parizu u toku jedne noći ubijeno oko 3.000 protestanata koji su u Francuskoj nazivani **hugenoti** (3). Vjerski ratovi u Francuskoj su okončani **1598.** (4) godine kada je donijet Nantski edikt. Nantski edikt ukinuo je francuski kralj **Luj XVI** (5) 1685. godine.

(5 bodova)

13. Pored navedenih događaja iz vremena vladavine sultana Sulejmana I Veličanstvenog upiši godine kada su se dogodili:

- a) osvajanje Beograda: **1521. g.**
- b) bitka kod Mohača: **1526. g.**
- c) prvi pohod na Beč: **1529. g.**
- d) obnova Pečke patrijaršije: **1557. g.**

(4 boda)

14. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Godine **1513.** (1) sultan je proglasio Crnu Goru za poseban sandžak, kada je uveden i porez poznat pod nazivom **filurija** (2). Za sandžak bega postavljen je **Skender-beg Crnojević** (3) najmlađi sin Ivana Crnojevića (4). Nakon ukidanja crnogorskog sandžaka teritorija Crne Gore pripojena je **Skadarskom** (5) sandžaku.

(5 bodova)

15. Zaokruži tačan odgovor: koje godine su ubijeni francuski kralj i kraljica Luj XVI i Marija Antoaneta:

- a) 1789. g,
- b) 1790. g,
- c) 1792. g,
- d) **1793. g.**

(1 bod)

16. Na praznim linijama pored rednog broja lijeve kolone upiši početna slova ispred navedenih događaja desne kolone da dobiješ pravilan hronološki niz događaja iz vremena vladavine Petra I i Petra II Petrovića Njegoša.

1) a ,	a) napad Mahmud paše Bušatlije i pohara Cetinja
2) c ,	b) ujedinjenje Morače i Rovaca sa Crnom Gorom
3) e ,	c) bitka na Krusima
4) d ,	d) skupština ujedinjenja Crne Gore i Boke Kotorske
5) b ,	e) usvajanje Zakonika opšti crnogorski i brdski
6) g ,	f) objavljivanje <i>Gorskog vijenca</i>
7) h ,	g) ukidanje guvernadurstva
8) f .	h) razgraničenje Crne Gore i Austrije

(7 bodova)

17. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Veliki ustanak seljaka i kozaka u Rusiji dogodio se 1773-1774. godine pod vođstvom **Jemeljina Pugašova** (1) za vrijeme vladavine **Katarine II** (2). Ova pobuna je kasnije opisana u poznatom romanu *Kapetanova kći* ruskog književnika **Aleksandra Puškina** (3).

(3 boda)

18. Koja četiri okruga je dobila Srbija na Berlinskom kongresu?

- a) **Niški**,
- b) **Pirotski**,
- c) **Toplički**,
- d) **Vranjski**.

(4 boda)

19. Zaokruži tačan odgovor: koje godine se dogodila bitka na Grahovcu?

- a) 1855.,
- b) 1856.,
- c) **1858.**,
- d) 1859.

(1 bod)

20. Na praznim linijama lijeve kolone upiši početno slovo ispred date godine desne kolone da dobiješ tačnu godinu kada je otkriven i ostvaren neki od tehničko-naučnih pronalazaka i građevinskih poduhvata XIX vijeka:

1) otvaranje Sueckog kanala: b ,	a) 1867. g.,
2) pronalazak motora na naizmjeničnu struju: e ,	b) 1869. g.,
3) pronalazak dinamita: a ,	c) 1876. g.,
4) pronalazak telefona: c ,	d) 1878. g.,
5) otvaranje željezničke pruge Pariz-Istanbul: f ,	e) 1887. g.,
6) pronalazak motora sa unutrašnjim sagorijevanjem: d .	f) 1888. g.

(5 bodova)

21. Zaokruži tačan odgovor: koje godine je sklopljena Ugarsko-hrvatska nagodba?

- a) 1867. g,
- b) 1868. g.**
- c) 1869. g,
- d) 1870. g.

(1 bod)

22. Pročitaj tekst: "Građani Rusije, Privremena vlada je zbačena. Državna vlast prešla je u ruke vojno-revolucionarnog komiteta koji stoji na čelu proleterijata i garnizona ... Živjela revolucija radnika, vojnika i seljaka!"

Napomena: citirani tekst je izvod iz jednog revolucionarnog proglašenja/saopštenja.

Tvoj zadatak je: na praznim linijama upiši tačne odgovore:

- a) u kojem gradu je donijet ovaj revolucionarni proglas?
Petrogradu,
- b) koje godine je donijet revolucionarni proglas?
1917. g.,
- c) kako se zvala oružana sila (vojska) pristalica ovog proglašenja i revolucije?
Crvena armija,
- d) kako se zvala oružana sila (vojska) protivnika ovog proglašenja i revolucije?
Bijela garda,
- e) kada je okončan građanski rat između ove dvije strane u evropskom dijelu Rusije?
1921. g.

(5 bodova)

23. Na praznim linijama iza rednih brojeva lijeve kolone upiši početno slovo ispred navedenih događaja desne kolone da dobiješ tačan hronološki niz događaja iz Drugog svjetskog rata.

1) f,	a) bitka na Neretvi,
2) a,	b) oslobođenje Beograda,
3) g,	c) saveznička konferencija u Jalti,
4) d,	d) saveznička konferencija u Teheranu,
5) e,	e) iskrcavanje saveznika u Normandiju,
6) b,	f) napad Japana na Pearl Harbor,
7) c.	g) bitka kod Kurska.

(6 bodova)

24. Upiši tačne odgovore na data pitanja iz perioda Hladnog rata?

- a) koje godine je donijeta prva Rezolucija IB-a protiv KP Jugoslavije?
1948. g.,
- b) koje godine je srušen Berlinski zid?
1989. g.,
- c) koje godine je prestao da postoji SSSR?
1991. g.

(3 boda)

